

Huvudman

Degerfors kommun
kommun@degerfors.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Parkskolan F-6 i Degerfors kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Degerfors kommun att senast **måndag den 23 oktober 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd, studiehandledning på modersmål samt frånvaro. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Degerfors kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Degerfors kommun ska vidta följande åtgärder:

Anmäla till rektorn för utredning av behov av särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle före **den 16 oktober 2023** informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring när de ska anmäla

till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § och 3 kap. 7 § skollagen)

2. Se till att rektorn senast **den 16 oktober 2023**, tillsammans med samtliga lärare som bedriver och därmed ansvarar för undervisningen, identifierar och dokumenterar vilka elever som, trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befaras inte uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. (3 kap. 7 § skollagen)
3. Se till att rektorn för varje elev som identifieras i samband med åtgärd 2 ovan, samt för varje elev som därutöver anmäls kunna vara i behov av särskilt stöd, startar en utredning om respektive elevs behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera vilket datum en utredning har startats för respektive elev. (3 kap. 7 § skollagen)

Studiehandledning på modersmål

4. Se till att de elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på sitt modersmål ges sådan studiehandledning utifrån elevernas behov. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

Frånvaro

5. Se till att vid minst ett tillfälle innan **den 16 oktober 2023** informera lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring utredning vid upprepad eller längre frånvaro. Huvudmannen ska dokumentera när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § andra stycket och 7 kap. 2, 3, 17 och 19 a §§ skollagen)
6. Se till att rektorn tillsammans med lärare och övrig skolpersonal senast **den 16 oktober 2023** uppmärksammar vilka av skolans elever som har upprepad eller längre frånvaro, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro. Rektorn ska skriva en förteckning över dessa elever i ett dokument. (7 kap. 19 a § skollagen)
7. För varje uppmärksamrad elev med upprepad eller längre frånvaro ska rektorn se till att det skyndsamt startas en utredning om orsakerna till frånvaron (och vid behov även en utredning om särskilt stöd). Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Rektorn ska dokumentera när utredningar startats och slutförts för respektive elev under perioden **läsårsstart höstterminen 2023 till och med den 16 oktober 2023**. (7 kap. 19 a § skollagen)
8. Se till att det, för var och en av de elever som uppmärksammas och har en upprepad eller längre frånvaro, vidtas åtgärder som bedöms nödvändiga

för att eleverna ska öka sin närvaro och fullgöra sin skolgång. Åtgärderna ska ha sin utgångspunkt i den utredning om frånvaro (och vid behov en utredning om särskilt stöd) som genomförts. De åtgärder som vidtas ska dokumenteras i en sammanställning för respektive elev. (7 kap. 19 a)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att undervisning bedrivs under ledning av behöriga och legitimerade lärare, att elever ges undervisning i samtliga ämnen, att de får rätt antal undervisningstimmar samt att elever får information om och ges modersmålsundervisning. Vidare avslutas ärendet i de delar det avser att elever ges stöd i form av extra anpassningar, att rektorn startar en utredning av elevens behov av särskilt stöd samt att elevhälsan är delaktig i utredningsprocessen. Ärendet avslutas i de delar det avser att rektorn fattar beslut om åtgärdsprogram, att dessa innehåller den information som författningar föreskriver liksom att vårdnadshavare getts möjlighet till deltagande vid framtagande av åtgärdsprogram, att riktlinjer kring garantin för tidiga stödinsatser följs samt att nyanlända elevers kunskaper bedöms och rektorn beslutar om placering i årskurs och undervisningsgrupp inom de tidsfrister som ges. Vidare avslutar Skolinspektionen ärendet i de delar det avser trygghet och studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:3283) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2022 inlett en tillsyn av Parkskolan med Degerfors kommun som huvudman.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Parkskolan följer gällande bestämmelser om undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, trygghet och studiero samt frånvaro.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer den 22-23 maj 2023.

Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat elevscheman, timplan, plan mot kränkande behandling, rutiner för arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, åtgärdsprogram, sammanställningar över elevnärvaro samt resultat för genomförda enkäter vid skolenheten. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn

Av intervjuer med lärare framgår att de inte alltid anmäler till rektorn när de befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Av intervjuer med lärare samt utdrag ur skolenhetens betygs katalog framgår exempelvis att en stor andel elever i årskurs 6 fick F i betyg i ämnet matematik höstterminen 2022. Flera av eleverna kommer att få F i betyg i matematik även vårterminen 2023. Lärarna uppger att alla berörda elever inte har blivit anmälda till rektorn om utredning av särskilt stöd men att detta borde ha gjorts. Av intervjuer med lärare framgår också exempel från andra årskurser där lärare gör bedömningen att det finns elever som inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas vårterminen 2023. Även här förekommer elevärenden som inte har anmälts till rektorn.

Av intervjuer med företrädare för elevhälsan, rektorn samt inkommen dokumentation framgår att skolenheten har skriftliga rutiner för hur lärare ska gå tillväga om de befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Enligt skolans rutin ska läraren anmäla till elevhälsan eller rektorn. Av intervjuer med företrädare för elevhälsan och lärare framgår att lärare känner till de rutiner som finns på skolenheten och att lärare som regel anmäler elevärenden till rektorn och elevhälsan.

Av skolenhetens betygskatalog framgår att 46 procent av eleverna i årskurs 6 fick F i mer än ett ämne höstterminen 2022. Av skolverkets statistik för läsåret 2021/22 framgår att andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 6 är 63,6 procent på Parkskolan vilket är lägre än riket som var 72,4 procent.

Studiehandledning på modersmål

Av intervjuer med lärare, rektorn samt kompletterande svar från huvudmannen framgår att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålen ukrainska, mandinka, tigrinja och swahili, men som inte får behovet tillgodosett. Rektorn uppger att behovet av studiehandledning för dessa elever sedan tidigare har anmälts till huvudmannen. Huvudmannen har dock inte tillgång till studiehandledare på dessa språk. Av huvudmannens svar på kommunicerat protokoll framgår att de två elever som är i behov av studiehandledning på ukrainska varit utan detta i 6-7 månader. Elever med behov av studiehandledning på tigrinja har inte fått studiehandledning på ett till två läsår. Elev med behov av studiehandledning på mandinka har inte fått detta de senaste två läsåren.

Av intervju med lärare framgår att avsaknad av studiehandledning medför att berörda elever inte fullt ut kan tillgodogöra sig undervisningen. Exempelvis är detta särskilt problematiskt i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen där det förekommer många ord och begrepp. Lärarna uppger att de försöker kompensera för avsaknad av studiehandledning på modersmål på olika sätt genom att exempelvis använda digitala översättningsprogram. Lärarna framhåller att det ibland kan vara mycket svårt att skapa en undervisning anpassad för dessa elever.

Av kompletterande svar från huvudmannen framgår att elever med behov av studiehandledning på tigrinja kommer att få detta från och med höstterminen 2023.

Rättslig reglering

Anmälan till rektorn

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhäl-

san, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen)

Studiehandledning på modersmål

Av skolförordningen (2011:185) framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Anmälan till rektorn

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte alltid anmäler till rektorn när de befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Tillsynen visar på exempel där elever erhållit betyget F eller inte uppfyllt de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas utan att detta har föregåtts av en anmälan till rektorn. Mot bakgrund av att flera elever i årskurs 6 inte uppnår kunskapskraven i alla ämnen såväl detta som föregående läsår så är det särskilt angeläget att lärare fortsättningsvis anmäler till rektorn om de befarar att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Studiehandledning på modersmål

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i Parkskolan och Degerfors kommuns arbete med att ge alla elever studiehandledning på modersmålet. Bristen medför att samtliga elever som är i behov av studiehandledning inte får sitt behov tillgodosett. Studiehandledning på modersmålet är en rättighet för en elev som behöver det. För den enskilda eleven kan studiehandledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att nå betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen även om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska. Att alla elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte erbjuds detta innebär att alla elever inte ges samma möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Frånvaroutredningar

Av intervjuer med lärare och företrädare för elevhälsan framgår att det inte alltid görs utredningar av upprepad eller längre skolfrånvaro. I samband med besöket tog Skolinspektionen del av skolenhetens statistik över elevers skolfrånvaro för

höstterminen 2022 och vårterminen 2023 fram till och med den 22 maj 2023. Av statistiken framgår att totalt 39 elever har minst 15 procents frånvaro, varav 15 av dessa har minst 20 procents frånvaro. Statistiken omfattar både giltig och ogiltig frånvaro. Lärare och företrädare för elevhälsan uppger i intervjuer att frånvaron är hög i vissa klasser och att det generellt görs utredningar av elevens mentor om det finns oro. När Skolinspektionen under intervjuerna ger exempel på elever med hög frånvaro framgår flera exempel där intervjuade uppger att frånvaroutredning borde ha genomförts men att så inte har skett. Av intervju med lärare framgår också exempel där de inte riktigt känner till vad elevens frånvaro beror på. Det förekommer också elevärenden där lärare som tillika är mentor för berörda elever inte känner till om det har gjorts en frånvaroutredning. Dock framgår av intervju med lärare att all elevfrånvaro uppmärksammas och att mentorer har återkommande kontakt med vårdnadshavare till elever med hög frånvaro.

Av intervju med elevhälsan framgår vidare att i arbetet med frånvaro använder skolenheten en så kallad frånvarotrappa som visar olika steg för åtgärder som skolan vidtar om en elev har upprepade eller längre frånvaro. Företrädare för elevhälsan uppger att det finns underlag som används i samtal med elev och vårdnadshavare för att underlätta utredningen. Det är elevens mentor som genomför utredningen. Av intervjuer med företrädare för elevhälsan och rektorn framgår att ungefär tio frånvaroutredningar har gjorts under innevarande läsår. Intervjuades bild är att de frånvaroutredningar som görs bidragit till att berörda elevers närvaro i skolan har ökat. Enligt företrädare för elevhälsan har det funnits elevärenden där de också befarat att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. I dessa fall har det anmälts till rektorn för utredning av särskilt stöd.

Av intervjun med rektorn framgår att kuratorn regelbundet sammanställer och rapporterar frånvarostatistik till huvudmannen. Fram tills nyligen har emellertid huvudmannen inte fått kunskap om eller efterfrågat eventuella frånvaroutredningar som gjorts vid skolenheten. Enligt rektorn ska detta vara åtgärdat nu då förändringar gjorts i huvudmannens ärendehanteringssystem. Huvudmannen kommer fortsättningsvis att kunna ta del av skolenhetens frånvaroutredningar.

Rättslig reglering

Enligt skollagen har barn som är bosatta i Sverige skolplikt och rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning (7 kap. 2 samt 3 §§ skollagen).

Enligt skollagen framgår att en elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Vidare framgår att om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. (7 kap. 17 § skollagen)

Enligt skollagen framgår vidare att om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap. 34 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda frånvaro. Utredningen visar att utredningar inte alltid inleds när en elev har upprepad eller långvarig frånvaro. Av förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:182, s. 56) framgår att arbetet med att upptäcka och agera tidigt för att motverka frånvaro hos elever är en av de mest grundläggande åtgärderna som skolan och samhället kan vidta för att fånga upp elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och gå miste om den utbildning som de har rätt till.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Degerfors kommuns verksamhet vid Parkskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan till rektorn om särskilt stöd, studiehandledning på modersmål samt utredning av frånvaro. Det finns därför skäl att förelägga Degerfors kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare, garanterad undervisningstid samt rätt till modersmålsundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare

Av intervjuer med rektorn, företrädare för elevhälsan, lärare och elever framgår att undervisningen bedrivs under ledning av lärare. Av inkommen lärarförteckning samt intervju med rektorn framgår att 15 av 17 lärare är legitimerade.

Garanterad undervisningstid

Av intervjuer med lärare, elever och rektorn framgår att elever ges undervisning i samtliga ämnen enligt läroplanen för grundskolan. Av inkomna handlingar inför tillsyn såsom huvudmannens timplan samt klassscheman framgår också att elever får sin garanterade undervisningstid. Detta bekräftas också av intervjuer med lärare och elever.

Modersmålsundervisning

Av intervju med lärare, elever och rektorn framgår att elever ges information om rätten till modersmålsundervisning. Exempelvis ges modersmålsundervisning i arabiska och polska. Dock finns det elever som är i behov av modersmålsundervisning även i andra språk men där det totala antalet elever i kommunen i samma språk är färre än fem. Exempelvis ges inte modersmålsundervisning i ukrainska.

Rättslig reglering*Undervisningen bedrivs under ledning av lärare*

Av skollagen framgår att en legitimerad lärare eller förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen).

Av skolförordningen framgår att eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygsriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

Garanterad undervisningstid

Av skollagen framgår att undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi,
- samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

(10 kap. 4 § skollagen)

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar (10 kap. 5 § skollagen).

Modersmålsundervisning

Av skollagen framgår att en elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket. (10 kap. 7 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom dessa områden. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Av intervjuer med lärare, företrädare för elevhälsan och rektorn framgår att elever ges extra anpassningar i undervisningen om lärare befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppnås. Elevers extra anpassningar utvärderas kontinuerligt av lärare tillsammans med specialpedagogen och vid behov görs förändringar i de anpassningar som ges.

Särskilt stöd

Av intervjuer med rektorn, företrädare för elevhälsan och lärare framgår att om lärare anmält ett elevärende till rektorn, då de uppmärksammat att insatser i form av extra anpassningar inte varit tillräckliga för att tillgodose en elevs stödbehov, då startar rektorn en utredning om särskilt stöd. Detta kan vara aktuellt för såväl elever där lärare befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppnås, som elever som uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Av intervjuer med företrädare för elevhälsan, lärare och rektorn framgår att vid en utredning av en elevs behov av särskilt stöd sker alltid samråd med elevhälsan såvida det inte är uppenbart obehövligt.

Av intervjuer med företrädare för elevhälsan, lärare och rektorn framgår att rektorn alternativt specialpedagogen med delegationsrätt fattar beslut om att upprätta eller att inte upprätta åtgärdsprogram. I samband med besöket tog Skolinspektionen del av skolans samtliga aktiva åtgärdsprogram. Av samtliga åtgärdsprogram framgår att vårdnadshavare blivit underrättade om innehållet samt att information getts om rätten till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd.

Av granskade åtgärdsprogram i samband med tillsynsbesöket framgår också hur elevens behov av särskilt stöd ska tillgodoses. Det framgår att elev och elevens vårdnadshavare getts möjlighet att delta i utarbetandet av åtgärdsprogrammet. Av åtgärdsprogrammen framgår också information om vilket datum de ska utvärderas. I de utskrivna versioner av åtgärdsprogram som Skolinspektionen fick ta del av framgår inte vem som var ansvarig för utvärdering av åtgärdsprogrammet. Företrädare för elevhälsan och rektorn uppger att detta står med i den digitala version som skapas av åtgärdsprogrammet och som skickas till vårdnadshavare.

Rättslig reglering

Extra anpassningar

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet. (3 kap. 5 § skollagen)

Särskilt stöd

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller

hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodose framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutande rätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §. (3 kap. 9 § skollagen)

Vidare framgår av skollagen att ett beslut av rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § (28 kap. 16 § skollagen).

Av skollagen framgår även att i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen tillämpas 33 § förvaltningslagen (2017:900) om underrättelse om innehållet i ett beslut och hur ett överklagande går till (29 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation inför tillsyn och intervjuer med rektorn, lärare och företrädare för elevhälsan framgår att nationella kartläggningsmaterial används i förskoleklassen, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3. Om det utifrån användning av detta material finns en indikation på att en elev inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i aktuella ämnen så görs alltid en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling tillsammans med specialpedagogen. Av inkommen dokumentation inför tillsyn har huvudmannen också redovisat exempel på elever där en särskild bedömning har gjorts.

Av intervjuer med rektorn, företrädare för elevhälsan och lärare framgår att vid elevers övergång från förskoleklass till årskurs 1 samt vid övergång från årskurs 3 till årskurs 4 görs alltid en noggrann överlämning från avlämnande lärare till mottagande lärare. Vid mötet får mottagande lärare information om elevens eventuella stödbehov samt vilka extra anpassningar som getts i undervisningen. Vid dessa överlämningssammanhang deltar alltid rektorn och skolans specialpedagog.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att nationella kartläggningsmaterial ska användas för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande i förskoleklassen (8 kap. 2 § skolförordningen).

Av skolförordningen framgår att nationella prov ska användas i de ämnen och årskurser som anges i 21 §. Syftet med proven är att stödja betygssättningen, förutom i årskurs 3 där syftet är att stödja bedömningen av elevernas kunskaper i relation till kriterierna för bedömning av kunskaper.

När nationella prov används ska eleverna delta i alla delar av proven. Rektorn får besluta att en elev inte behöver delta i ett nationellt prov eller i någon eller några delar av ett sådant prov, om det finns särskilda skäl. (9 kap. 20 § skolförordningen)

Av skollagen framgår att det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i

1. förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik,

2. lågstadiet i grundskolan och i sameskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3, och

3. lågstadiet i specialskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 4.

Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 §. (3 kap. 4 § skollagen)

Av skollagen framgår att i slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan, sameskolan och specialskolan, ska det genomföras en uppföljning av sådant

stöd som getts enligt 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs. (3 kap. 4 b § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Bedömning av en nyanländ elevs kunskaper

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn och företrädare för elevhälsan framgår att skolans specialpedagog alltid gör en bedömning av nyanlända elevers kunskaper i enlighet med de tidsfrister som gäller. Vid bedömningen används Skolverkets bedömningsmaterial. Rektorn fattar beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp. Nyanlända elever placeras direkt i sin klass då skolan inte har någon förberedelseklass. Inga nyanlända elever läser efter så kallad prioriterad timplan.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en nyanländ elevs kunskaper ska bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig.

Om det behövs ska en sådan bedömning göras även för en elev som

1. har varit bosatt utomlands och som har påbörjat sin utbildning här senast vid höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år, eller
2. efter skolgång i Sverige har varit bosatt utomlands och därefter har återvänt till Sverige för att återuppta sin utbildning här.

Rektorn ansvarar för att bedömningar görs enligt första och andra styckena. (3 kap. 12 c § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att en nyanländ elev och en elev, vars kunskaper har bedömts enligt 12 c § andra stycket 2 ska placeras i den årskurs som är lämplig med hänsyn till elevens ålder, förkunskaper och personliga förhållanden i övrigt.

Rektorn ska besluta om en sådan elevs placering i årskurs så snart som möjligt och senast inom två månader från det att eleven har tagits emot inom skolväsendet i någon av de skolformer som anges i 12 b §. Eleven ska inom samma tid placeras i den undervisningsgrupp som eleven normalt ska tillhöra. (3 kap. 12 e § skollagen)

Av skolförordningen framgår att en nyanländ elev eller en annan elev vars kunskaper bedömts enligt 3 kap. 12 c § skollagen (2010:800) får ges mer undervisning i

svenska eller svenska som andraspråk än övriga elever i samma årskurs hos huvudmannen genom en omfördelning av den undervisningstid huvudmannen beslutat enligt 4 § (prioriterad timplan).

Ett beslut om prioriterad timplan får fattas om det behövs för att eleven så snart som möjligt ska kunna tillgodogöra sig undervisningen i den undervisningsgrupp som eleven normalt hör till. En elev får omfattas av prioriterad timplan under högst ett år och eleven får inte under denna tid ges mindre undervisning totalt än andra elever i samma årskurs hos huvudmannen.

Rektorn beslutar om prioriterad timplan. (9 kap. 4 a § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Trygghet, arbete för att motverka kränkande behandling samt studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Förebyggande arbete för att skapa trygghet

Av inkommen dokumentation inför tillsyn, intervjuer med lärare, företrädare för elevhälsan samt rektorn framgår att skolenheten regelbundet genomför olika former av kartläggningar av hur elever upplever tryggheten. Av skolenhetens senast genomförda elevenkät framgår att ungefär en tredjedel av eleverna i lägre åldrar inte alltid känner sig trygga i skolan. Av intervjuer med lärare, företrädare för elevhälsan och rektorn framgår emellertid flera exempel på förebyggande insatser som skolan arbetar med för att skapa en trygg skola. Exempelvis har skolan under läsåret startat ett likabehandlingsråd där elever ingår. Mentorer arbetar regelbundet i sina klasser med ett trygghetsstärkande arbetsmaterial, härutöver arbetar skolan med hög vuxennärvaro där elever befinner sig, såsom på skolgård eller vid förflyttning. Av intervjuer med elever framgår också att de känner sig trygga på skolan.

Arbete för att motverka kränkande behandling

Av intervjuer med elever, lärare, företrädare för elevhälsan och rektorn framgår att vuxna agerar då en elev utsätts för kränkande behandling. Av intervjuer med elever och lärare framgår även att vuxna alltid ingriper om konflikter uppstår eller om elever säger fula ord till varandra.

Förebyggande arbete för att skapa studiero

Av intervjuer med lärare, företrädare för elevhälsan och rektorn framgår att elevernas upplevelse av studiero mäts i återkommande enkäter och insatser görs vid behov. Rektorn och lärare lyfter särskilt fram skolenhetens värdegrundsarbete samt

att studiero diskuteras kontinuerligt vid lektioner och klassråd. I klassrummen tillämpas fast bordsplacering och mobiltelefoner samlas in vid skoldagens början. Av Skolinspektionens observationer framgår inte annat än att det är studiero under lektionerna.

Rättslig reglering

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero

Av skollagen framgår att huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det förebyggande arbetet. (5 kap. 3 § s andra stycket skollagen)

Arbete för att motverka kränkande behandling

Av skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar.

En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Enligt de förutsättningar som anges i 7-23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Styrning av verksamheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Särskild befattningsutbildning

Av huvudmannens inkomna dokumentation inför tillsyn samt intervju med rektorn framgår att rektorn genomgår den statliga rektorsutbildningen.

Rättslig reglering

Särskild befattningsutbildning

Av skollagen framgår att varje huvudman ska se till att rektorerna går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen ska påbörjas snarast möjligt efter det att rektorn har tillträtt sin anställning och vara genomförd inom fyra år efter tillträdesdagen.

Skyldigheten för en huvudman enligt första stycket gäller inte i fråga om rektorer som

- tidigare gått befattningsutbildningen eller en äldre statlig rektorsutbildning,
- genom annan utbildning eller yrkeserfarenhet har förvärvat kunskaper som av en högskola som anordnar befattningsutbildning har jämföras med sådan utbildning, eller
- den 15 mars 2010 var verksamma som rektorer eller, när det gäller rektorer för förskoleenheter, den 1 juli 2019 är verksamma som sådana rektorer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utbildning enligt första stycket. (2 kap. 12 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Åsa Rasmussen

Beslutsfattare
Signerat av: Åsa Rasmussen

X Tobias Thorén

Föredragande
Signerat av: Tobias Thorén